
KEN

2023-2027

RAPORT

JAKOŚCI KSZTAŁCENIA W SZKOLE DOKTORSKIEJ

Szkoła Doktorska BioPlanet

Muzeum i Instytut Zoologii Polskiej Akademii Nauk

Nazwa i siedziba szkoły doktorskiej

Szkoła Doktorska BioPlanet

Okres ewaluacji

28.05.2019–11.05.2025

Nazwa podmiotu prowadzącego szkołę doktorską

Muzeum i Instytut Zoologii Polskiej Akademii Nauk

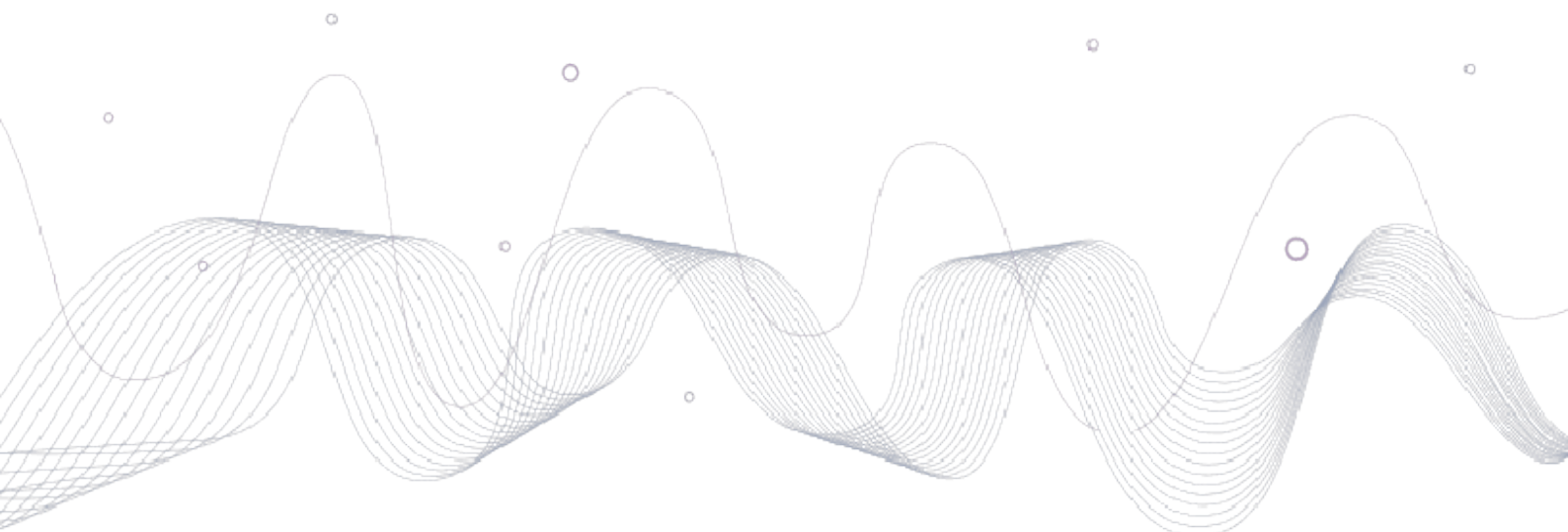
Podmioty współprowadzące szkołę doktorską (gdy jest prowadzona wspólnie)

Instytut Paleobiologii im. Romana Kozłowskiego Polskiej Akademii Nauk

Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk

Data sporządzenia raportu

4.08.2025

Skład zespołu oceniającego:

Przewodniczący:

Agnieszka Wolińska

Sekretarz:

Agnieszka Nawrocka

Członkowie:

Katarzyna Hrynkiewicz

Emilia Fornal

Aleksandra Mroskowiak

SPIS TREŚCI

I. Ogólne informacje o szkole doktorskiej	5
II. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	6
III. Współpraca podmiotu z samorządem doktorantów	7
IV. Informacje dotyczące szkoły doktorskiej, do których odnoszą się kryteria ustawowe	8
V. Opinia końcowa i rekomendacje	21
VI. Ocena i uzasadnienie	23

I. OGÓLNE INFORMACJE O SZKOLE DOKTORSKIEJ

Nazwa szkoły	Szkoła Doktorska BioPlanet
Data utworzenia	2019
Data rozpoczęcia kształcenia w szkole doktorskiej	1.10.2019
Podmiot współpracujący przy prowadzeniu kształcenia (nie chodzi o podmioty współtworzące szkołę doktorską)	-
Dziedzina/dziedziny nauki lub sztuki, w której prowadzone jest kształcenie	Dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych (od: 01-01-2018)
Dyscyplina/dyscypliny naukowe lub artystyczne, w których prowadzone jest kształcenie	nauki biologiczne (od: 01-01-2018) nauki o Ziemi i środowisku (od: 01-01-2018)
Nazwa/zakres programu kształcenia	Regulamin Szkoły Doktorskiej BioPlanet
Liczba osób prowadzących zajęcia	39
Liczba doktorantów odbywających kształcenie w szkole doktorskiej (według stanu na dzień 1.08.2025)	37
Liczba promotorów sprawujących opiekę nad przygotowaniem rozpraw doktorskich (wg stanu na dzień 1.08.2025)	26
Liczba promotorów pomocniczych sprawujących opiekę nad przygotowaniem rozpraw doktorskich (wg stanu na dzień 1.08.2025)	14

II. INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Wizyta Komisji Oceniającej (KO) w Szkole Doktorskiej BioPlanet (SD BioPlanet) odbyła się 18 listopada 2025 r. w siedzibie Muzeum i Instytutu Zoologii PAN i Instytutu Paleobiologii PAN w Warszawie. Udział w niej wzięli wszyscy członkowie KO.

Program wizytacji został przesłany do SD BioPlanet z wyprzedzeniem i wyglądał następująco:

- 10.00 - 10.45 - Spotkanie z władzami SD.
- 11.00 - 12.30 - Spotkanie z zespołem przygotowującym raport samooceny, z przedstawicielami ciał powołanych regulacjami wewnętrznymi (np. Rada Szkoły) odpowiadającymi za jakość kształcenia w SD oraz administracją SD.
- 12.30 - 13.30 - Ocena indywidualnych planów badawczych oraz dokumentacji śródkresowej.
- 13.30 - 14.30 - Przerwa obiadowa dla Komisji oceniającej.
- 14.30 - 15.30 - Spotkanie z prowadzącymi zajęcia w SD, opiekunami naukowymi i przedstawicielami Rad Naukowych ocenianych dyscyplin reprezentowanych w SD.
- 15.30 - 16.30 - Spotkanie z doktorantami i Radą Samorządu Doktorantów.
- 16.30 - 16.45 - Spotkanie podsumowujące komisji oceniającej.
- 16.45 - 17.15 - Spotkanie końcowe z władzami SD. Przedstawienie przebiegu dalszych etapów postępowania oceniającego.

III. WSPÓŁPRACA PODMIOTU Z SAMORZĄDEM DOKTORANTÓW

Samorząd Doktorantów SD BioPlanet ocenia współpracę z władzami SD dobrze. Podkreśla, że opiera się ona na dialogu oraz obopólnym szacunku. W przypadku pojawienia się w bieżących sprawach jakichkolwiek problemów, przedstawiciele Samorządu Doktorantów czują swobodę w ich zgłaszaniu władzom oraz wspólnym opracowaniu ich rozwiązania. Ponadto, członkowie Samorządu Doktorantów włączani są do codziennego funkcjonowania poszczególnych Instytutów poprzez wpływ na brzmienie regulaminu oraz pełniąc funkcję Członka Rady Szkoły.

Mimo otwartości i dobrych relacji z władzami Instytutu, KO dostrzega nieprawidłowości w działaniu Samorządu Doktorantów w SD. Aktualnie Samorząd Doktorantów nie dysponuje swoim budżetem. Konieczne jest wprowadzenie ustalonej, wcześniej znanej doktorantom puli pieniędzy, którą jego przedstawiciele będą mogli wykorzystywać na przykład na zwiększenie mobilności lub możliwość uczestnictwa w zjazdach struktur zrzeszających społeczność doktorancką (takich jak Krajowa Reprezentacja Doktorantów). Doktoranci zwracali również uwagę na trudności systemowe, takie jak niewystarczająca kwota stypendium, a także często przedłużające się w czasie oczekiwanie na otrzymanie wizy dla naukowców zagranicznych.

IV. INFORMACJE DOTYCZĄCE SZKOŁY DOKTORSKIEJ, DO KTÓRYCH ODNOSZĄ SIĘ KRYTERIA USTAWOWE

- **Adekwatność programu kształcenia oraz indywidualnych planów badawczych do efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK oraz ich realizacja:**
Szkoła doktorska (SD) BioPlanet posiada Ramowy Program Kształcenia (RPK), który zawiera tylko informacje o zajęciach obligatoryjnych i fakultatywnych, które doktorant ma zaliczyć aby ukończyć kształcenie w SD. RPK nie zawiera zestawu efektów uczenia się sformułowanych dla ww. programu kształcenia, które są określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6–8 Polskiej Ramy Kwalifikacji. Efekty uczenia się znajdują się w sylabusach opracowanych dla zajęć obligatoryjnych i fakultatywnych.

SD BioPlanet kształci doktorantów w dwóch dyscyplinach naukowych (nauki biologiczne i nauki o Ziemi i środowisku), co znajduje odzwierciedlenie w programie kształcenia. Ponadto SD prowadzi blok zajęć związany z warsztatem naukowca, w którym realizowane są zajęcia ze statystyki, zasad planowania eksperymentów, przygotowywania publikacji naukowych oraz wystąpień konferencyjnych. SD prowadzi większość zajęć przewidzianych w RPK w trybie online, ze względu na lokalizację geograficzną instytutów tworzących SD. Zajęcia stacjonarne odbywają się 2 razy do roku w formie szkół zimowej i letniej, organizowanych w Instytucie Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk w Białowieży, na których doktoranci SD mają okazję spotkać się osobiście. Całość kształcenia w SD BioPlanet odbywa się w języku angielskim, co pozwala doktorantom nabyć umiejętności swobodnego przedstawiania wyników badań naukowych.

SD BioPlanet posiada ujednolicony wzór Indywidualnego Planu Badawczego (IPB) w języku polskim i angielskim. Zawiera on informacje o harmonogramie realizacji badań naukowych w ramach rozprawy doktorskiej, planowanych publikacjach naukowych, konferencjach, stażach naukowych, kwerendach zbiorów i kolekcji oraz aplikacjach grantowych. Ocena IPB przedstawionych w Raporcie Samooceny (RS) oraz podczas wizytacji uwidoczniła drobne uchybienia w dokumentacji tj. brak daty złożenia IPB, brak informacji o dziedzinie i dyscyplinie naukowej w jakiej zostanie nadany stopień doktora, zachowanie w dokumentacji tylko zaktualizowanej wersji IPB (a powinny znajdować się obie/wszystkie wersje). Komisja oceniająca (KO) negatywnie oceniła to, że SD nie posiada procedury oceniania IPB.

- **Sposób weryfikacji efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK:**

Weryfikacja efektów uczenia się w SD BioPlanet odbywa się poprzez egzaminy i zaliczenia zajęć obligatoryjnych, roczne sprawozdania doktoranta, ocenę śródkresową doktoranta oraz prezentację wyników badań otrzymanych w toku realizacji rozprawy doktorskiej na seminarium doktoranckim, instytutowych sesjach sprawozdawczych i konferencjach. KO negatywnie ocenia brak dokumentu zawierającego kryteria weryfikacji efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK.

SD BioPlanet posiada ujednolicony wzór kart zaliczeń. Część przedmiotów jest zaliczana przez doktorantów na podstawie list obecności na zajęciach, które nie są archiwizowane przez SD. Niektóre karty zaliczeń zawierają wpis, że egzamin z danego przedmiotu dla danego studenta SD został przełożony bez podania przyczyny. KO rekomenduje aby karty zaliczeń zajęć zawierały informacje dotyczące powodu przełożenia egzaminu, celem transparentności takiej praktyki oraz równego traktowania doktorantów SD.

SD BioPlanet posiada ujednolicony wzór Sprawozdania rocznego doktoranta w języku polskim i angielskim zawierający opinię promotora/-ów dotyczącą postępów w realizacji harmonogramu badań.

- **Kwalifikacje nauczycieli akademickich lub pracowników naukowych prowadzących kształcenie w szkole doktorskiej:**

Aktywność naukowa i dorobek kadry są adekwatne do zakresu prowadzonego kształcenia. Kadre SD BioPlanet w Warszawie stanowi 39 nauczycieli akademickich z odpowiednim dorobkiem naukowym oraz doświadczeniem dydaktycznym. Ponadto w skład kadry wchodzi 26 promotorów, 14 promotorów pomocniczych oraz Kierownik SD. Większość kadry naukowej SD zaangażowana jest w aktywne prowadzenie i utrzymywanie współpracy międzynarodowej. Poza pracownikami 3 instytutów tworzących SD BioPlanet, część zajęć prowadzą też zaproszeni naukowcy z innych ośrodków, będący ekspertami w dyscyplinach nauki biologiczne oraz nauki o Ziemi i środowisku.

Kadra naukowa SD cechuje się dużą aktywnością w pozyskiwaniu grantów finansowanych przez NCN (OPUS, MAESTRO, SONATA BIS, SONATINA, PRELUDIUM, POLONEZ BIS, DAINA), ESRF, MEiN, NAWA, oraz NSF (China).

Podstawowymi kryteriami doboru naukowców do kadry SD są: wiedza i dorobek naukowy, współpraca międzynarodowa oraz znajomość języka angielskiego (z uwagi na fakt, że językiem kształcenia w SD BioPlanet jest język angielski). Na ostateczny wybór promotora ma też wpływ kryterium negatywne, obejmujące nieudaną historię współpracy z doktorantami w przeszłości (np. rezygnacja doktoranta, niedoprowadzenie do otwarcia przewodu doktorskiego). Niemniej jednak brakuje udokumentowanych systemowych i jakościowych wymagań dotyczących kompetencji kadry dydaktycznej.

KO negatywnie oceniła fakt, iż SD nie prowadzi systematycznej oceny jakości pracy kadry naukowej (w ewaluowanym okresie przeprowadzono zaledwie jedną ankietę dotyczącą jakości opieki sprawowanej przez promotorów) ani jakości zajęć składających się na zasadniczy program kształcenia (przez 6 lat istnienia SD nie przeprowadzono żadnej ankiety).

- **Jakość procesu rekrutacji:**

Proces rekrutacji do SD BioPlanet charakteryzuje się wysoką terminowością oraz bardzo dobrą dostępnością informacji dla kandydatów. Wszystkie kluczowe dane dotyczące zasad naboru, wymaganych dokumentów oraz harmonogramu postępowania rekrutacyjnego są w sposób przejrzysty prezentowane na stronie internetowej SD. Informacje dostępne są zarówno w wersji polskiej, jak i angielskiej, co w istotny sposób podnosi poziom umiędzynarodowienia rekrutacji i zapewnia realny dostęp do kształcenia doktoranckiego kandydatom zagranicznym.

Regulamin rekrutacji zawiera jasno przedstawione kryteria oceny kandydatów, w tym system punktacji, pełne zestawienie wymaganych dokumentów oraz jednoznaczny podział procesu rekrutacyjnego na etap oceny formalnej oraz etap oceny merytorycznej składanych wniosków. Zasady rekrutacji mają charakter transparentny i sprawiedliwy, a warunki uczestnictwa w postępowaniu rekrutacyjnym są jednakowe dla wszystkich kandydatów, co należy uznać za istotny atut funkcjonującego systemu naboru.

Rozmowy kwalifikacyjne prowadzone są z reguły w trybie zdalnym, co znacząco zwiększa dostępność procedury rekrutacyjnej, zwłaszcza w odniesieniu do kandydatów spoza Polski. W przypadku kandydatów zagranicznych rozmowy odbywają się wyłącznie w języku angielskim, a ich terminy są elastycznie dostosowywane do różnic stref czasowych pomiędzy Polską a krajem pochodzenia kandydata. Rozwiązanie to należy uznać za dobrą praktykę sprzyjającą umiędzynarodowieniu oraz wyrównywaniu szans w dostępie do kształcenia doktoranckiego. KO podkreśla jednak fakt, że nabór do jednej z dyscyplin prowadzony jest wyłącznie w oparciu o zewnętrzne granty badawcze. Taki model finansowania może w dłuższej perspektywie prowadzić do utraty ciągłości kształcenia doktorantów w tej dyscyplinie, a w konsekwencji do ograniczenia możliwości rozwoju, a nawet zagrożenia dalszego funkcjonowania SD w pełnym zakresie dyscyplin.

Ponadto regulamin rekrutacji był w ciągu ostatnich 6 lat zmieniany jedynie jednokrotnie i nie był poddawany systematycznej ewaluacji, co ogranicza możliwość bieżącego doskonalenia procedur w odpowiedzi na zmieniające się potrzeby kandydatów oraz rynku akademickiego. Dodatkowo wskazuje się na brak rozwiązania systemowego na wypadek uzyskania przez kilku kandydatów identycznej liczby punktów w sytuacji, gdy przewidziane jest tylko jedno miejsce na dany temat badawczy. Brak jednoznacznych regulacji w tym zakresie może prowadzić do trudności decyzyjnych oraz potencjalnych wątpliwości co do pełnej transparentności procesu. Podsumowując, SD BioPlanet dobrze realizuje proces rekrutacji zapewniając jego przejrzystość, dostępność oraz otwartość, w tym dla kandydatów zagranicznych.

- **Jakość opieki naukowej lub artystycznej i wsparcia w prowadzeniu działalności naukowej:** SD BioPlanet stosuje wielostopniową procedurę wyznaczania promotora obejmującą decyzję dyrektora instytutu na podstawie wniosku doktoranta i zgodę potencjalnego promotora, obowiązkową opinię Rady Naukowej poprzedzoną prezentacją sylwetki promotora, tematu pracy i doktoranta, oraz głosowanie tajne, co umożliwia zgłaszanie zastrzeżeń bez ryzyka konfliktu. Jest to rozwiązanie zgodne z wytycznymi, akcentującymi potrzebę dbałości o optymalne dopasowanie promotora do tematu badań i rzetelny nadzór nad jakością opieki promotorskiej.

SD BioPlanet jako całość nie posiada jednak ujednoczonych kodeksów oraz zasad dobrych praktyk. W jednym z Instytutów (IP PAN) tworzących SD funkcjonują lub wkrótce zostaną wprowadzone: Kodeks Współpracy Doktoranta i Promotora, Kodeks Etyki Doktoranta, Kodeks Etyki Pracownika Naukowego, procedury anti-mobbingowe, w tym rzecznik dyscyplinarny. Działania te są zgodne z dobrymi praktykami i KO rekomenduje wprowadzenie tych dokumentów w całej SD BioPlanet.

Obowiązkowa i rozbudowana praca indywidualna z promotorem jest realizowana w SD BioPlanet poprzez wysoką i systemową liczbę godzin zajęć w ramach Pracowni specjalistycznej (50 godzin na semestr), przez wszystkie 4 lata kształcenia. To rozwiązanie stanowi znaczący atut SD BioPlanet.

SD BioPlanet nie posiada ujednoczonych, formalnych procedur dotyczących konfliktów i ich rozstrzygania, które obowiązywałyby w całej SD. Rozwiązywanie sytuacji konfliktowych polega głównie na „indywidualnym podejściu” i rozmowie. Istnieje zatem potrzeba stworzenia jasnych zasad, także w formie normatywnej.

Współpraca promotor – doktorant jest oceniana dobrze tylko przez nieco ponad połowę doktorantów SD BioPlanet, co – na tle danych porównawczych PAN (69%) – wskazuje na wyraźnie słabszy wynik i systemowy problem jakości opieki promotorskiej. Mimo prowadzonych ankiet i rozmów SD nie wprowadziła formalnej, cyklicznej i mierzalnej poprzez wskaźniki, kryteria (np. dyspozycyjność, terminowość, jakość wsparcia) oceny pracy promotorów. Konieczne jest zatem wprowadzenie regularnej ewaluacji promotorów oraz działań doskonalących.

W dokumentach, przedstawionych przez SD BioPlanet w RS i podczas wizytacji, nie odnotowano sformalizowanych procedur dot. dostosowania zajęć, informacji o dostępności infrastruktury, wsparcia dla doktorantów-rodziców oraz rozwiązań związanych z organizacją procesu kształcenia dla osób z niepełnosprawnościami.

W zasadach funkcjonowania SD BioPlanet brakuje jasnych wytycznych co do dostępności infrastruktury badawczej (laboratoriów, sprzętu, oprogramowania) oraz zasad finansowania

badań doktorantów (granty, środki wewnętrzne, dofinansowania).

W dokumentacji SD BioPlanet brakuje zapisów lub wytycznych dotyczących działań wspierających budowanie sieci naukowych doktorantów tj. wsparcia w dołączaniu doktorantów do projektów, wsparcia w aplikowaniu o granty, organizacji seminariów otwartych, szerszych form integracji środowiska naukowego. Działania tego typu są oczekiwane jako element wysokiej jakości opieki naukowej.

- **Rzetelność przeprowadzania oceny śródkresowej:**

Ocena śródkresowa w SD BioPlanet odbywa się w połowie okresu kształcenia, co jest podstawowym warunkiem pozytywnej weryfikacji osiągnięć naukowych doktoranta. SD powołuje 3-osobowe komisje do oceny śródkresowej osiągnięć naukowych doktoranta, z udziałem co najmniej jednego samodzielnego pracownika naukowego spoza podmiotu wchodzącego w skład SD BioPlanet oraz z wyłączeniem promotora i koordynatorów SD (eliminacja konfliktu interesów). Dodatkowo SD deklaruje, że w procesie powoływania członków ww. komisji, uwzględnia kompetencje kandydatów w zakresie tematyki projektu, ich doświadczenie w pracy z doktorantami oraz doświadczenie w przeprowadzaniu ocen śródkresowych.

Zakres oceny śródkresowej obejmuje: analizę IPB, sprawozdań rocznych doktoranta, analizę rozbieżności między planem a rzeczywistym wykonaniem harmonogramu przedstawionego w IPB, rozmowę z doktorantem dotyczącą postępów w realizacji IPB, ryzyk i możliwości nadrobienia zaległości, co jest zgodne z wytycznymi, które podkreślają, że ocena musi być ograniczona do elementów IPB i oparta na meritum badań. Komisja do oceny śródkresowej formułuje zalecenia dotyczące modyfikacji planu pracy oraz ocenę ryzyka nieterminowego ukończenia rozprawy, co jest zgodne z dobrymi praktykami.

W dokumentacji SD BioPlanet przedstawionej w RS oraz podczas wizytacji odnotowuje się brak zapisów dotyczących procedur odwoławczych dla doktorantów, które są elementem rzetelności i przejrzystości.

Komisje do oceny śródkresowej w SD BioPlanet są powoływane przez dyrektora odpowiedniego instytutu wchodzącego w skład ewaluowanej SD. Stosowane w tym zakresie kryteria merytoryczne nie są sformalizowane. W regulacjach administracyjnych SD nie opisano formalnego sposobu weryfikacji kompetencji członków komisji, procedury ich zatwierdzenia, oraz sposobu dokumentowania ich kwalifikacji. Mimo, że promotorzy i koordynatorzy są wyłączani z komisji do oceny śródkresowej, nie przedstawiono regulaminowych mechanizmów zgłaszania zastrzeżeń co do bezstronności komisji, zasad wyłączenia wybranych członków w przypadku konfliktu interesów, oraz możliwości udziału obserwatorów ze strony doktorantów.

Raport Samooceny SD BioPlanet wspomina o dwóch obszarach, w których planowane są zmiany w celu doskonalenia procesu oceny śródkresowej tj. procedura odwoławcza, i terminy ocen śródkresowych. Równocześnie RS nie przedstawia systemowego podejścia do identyfikacji słabości procesu, ani przykładów wprowadzonych modyfikacji regulaminowych z lat wcześniejszych - brakuje elementów wskazujących jak podmiot doskonalili proces oceny śródkresowej na przestrzeni lat.

SD BioPlanet wskazuje, że zasady i kryteria oceny śródkresowej są „znane doktorantom”, lecz nie podaje informacji gdzie te zasady i kryteria są zamieszczone, w jaki sposób doktoranci są z nią zapoznawani, i czy jest łatwo dostępna (np. na stronie internetowej). Wytyczne mówią o

jawności i łatwej dostępności kryteriów oraz procedur.

- **Umiejdzynarodowienie:**

SD ma wysoki poziom umiejdzynarodowienia w aspekcie kraju pochodzenia doktorantów, cudzoziemcy stanowią 46% społeczności doktorantów. 8 doktorantów (8/17, 47%) to obywatele krajów UE, pozostali są obywatelami krajów niestowarzyszonych w UE, a 4 z nich uzyskała wyższe wykształcenie w UE lub w USA. Wszystkie zajęcia w SD prowadzone są w języku angielskim, stanowi to duży atut SD.

Doktoranci będący cudzoziemcami są wspierani przez kadry SD przy poszukiwaniu mieszkań/pokoi na wolnym rynku, zawieraniu ubezpieczeń zdrowotnych, zakładaniu kont w bankach. Część doktorantów otrzymuje wsparcie w formie wynajmu mieszkań/pokoi w nieruchomościach pozostających w gestii instytutów, na korzystnych warunkach.

Kluczową potrzebą doktorantów będących cudzoziemcami spoza krajów UE jest zapewnienie im wsparcia w uzyskaniu pozwolenia na pobyt w Polsce. SD zwraca uwagę, że krajowe urzędy wydające pozwolenia na pobyt w celu kształcenia w SD (wydziały ds. cudzoziemców urzędów wojewódzkich) stosują procedury, które są niejasne, nielogiczne i bardzo długotrwałe. SD zwraca uwagę na konieczność wprowadzenia adekwatnych dla potrzeb kształcenia doktorantów procedur na szczeblu krajowym. W opinii KO zgłoszone uwagi są zasadne.

W proces kształcenia doktorantów angażowani są naukowcy pracujący w zagranicznych ośrodkach naukowych (PZON). Jednakże w niewielkim stopniu uczestniczyli oni w realizacji zajęć dla doktorantów, przeprowadzili tylko 10 godzin (2.7%) zajęć: 3 wykłady inauguracyjne (3h), szkoła letnia (3h), zajęcia semestralne (4h). W opinii KO SD nie korzysta w tym zakresie w pełni z możliwości wynikających z faktu, że wiodącym językiem wykładowym w szkole jest język angielski.

4 doktorantów (10%) ma promotorów pomocniczych pracujących w PZON, 2 doktorantki mają wsparcie konsultacyjne. 15 doktorantów opublikowało 24 prace naukowe we współautorstwie z badaczami pracującymi w PZON.

Kadra naukowa prowadząca kształcenie w SD angażuje się we współpracę międzynarodową, znaczna część ich publikacji powstała jako efekt pracy międzynarodowych zespołów autorskich. Zarówno pracownicy jak i doktoranci (61%) prezentują wyniki badań na konferencjach międzynarodowych (część prezentacji została nagrodzona/wyróżniona).

Tylko połowa doktorantów planuje w IPB prezentację wyników swoich badań na międzynarodowych konferencjach naukowych. W opinii KO SD powinna dążyć do sytuacji, że każdy doktorant powinien co najmniej raz zaprezentować osobiście swoje wyniki badań na konferencji międzynarodowej, gdyż jest to bardzo ważny aspekt pracy naukowca.

Kadra naukowa prowadząca kształcenie w SD wykazuje się międzynarodową mobilnością naukową, wykładowcy i promotorzy uczestniczą w wizytach naukowych, studyjnych, kwerendach, stażach, szkoleniach, wymianach naukowych. 56% doktorantów wykazało się mobilnością międzynarodową, realizując 61 wyjazdy. 20% z nich były to wyjazdy jedno- lub dwudniowe. Tylko połowa doktorantów przewiduje w IPB wizyty w zagranicznych ośrodkach naukowych, głównie w kolekcjach muzealnych, w celu zdobycia danych lub materiałów do analiz. Nieliczni doktoranci planują dłuższe pobyty w ośrodkach zagranicznych. W opinii KO SD powinna dążyć do zwiększenia mobilności doktorantów, w szczególności na wyjazdy co najmniej trzymiesięczne. SD powinna podjąć działania w celu aktywnego wsparcia doktorantów w tym zakresie, m.in. poprzez sformalizowane procedury i finansowanie. Wsparcie powinno objąć m.in. identyfikację instytucji goszczących (umowy z ośrodkami zagranicznymi), ubieganie się o finansowanie instytucjonalne jako SD (np. NAWA STER) oraz przy indywidualnym ubieganiu się doktorantów o finansowanie (np. stypendia wyjazdowe NAWA).

SD ma stronę internetową w języku angielskim. Jest ona jednak bardzo mało przyjazna i zawiera szczątkowe informacje. SD nie prowadzi mediów społecznościowych. W opinii KO SD powinna podjąć działania w celu zwiększenia rozpoznawalności SD wśród kandydatów spoza Polski oraz w międzynarodowym środowisku naukowym.

- **Skuteczność kształcenia doktorantów:**

Analizując skuteczność kształcenia doktorantów w SD BioPlanet można wskazać, że jednostka realizuje szereg działań sprzyjających wszechstronnemu rozwojowi kompetencji naukowych, dydaktycznych i prezentacyjnych doktorantów. Doktoranci w swoich opiniach wyrażają wysoki poziom satysfakcji z realizowanych zajęć dydaktycznych, podkreślając ich przydatność merytoryczną, aktualność omawianych zagadnień oraz praktyczny wymiar zdobywanej wiedzy. Istotnym atutem jest również możliwość uczestniczenia w wybranych zajęciach organizowanych przez Uniwersytet Warszawski, co pozwala doktorantom na rozwijanie zainteresowań naukowych zgodnie z indywidualnymi potrzebami. Zajęcia dydaktyczne prowadzone są w przeważającej mierze w formie zdalnej, co w znaczącym stopniu zwiększa ich dostępność oraz elastyczność organizacyjną, w szczególności dla doktorantów przebywających na stażach zagranicznych oraz osób łączących kształcenie z innymi obowiązkami zawodowymi. Rozwiązanie to sprzyja umiędzynarodowieniu kształcenia oraz umożliwia aktywny udział doktorantów w procesie dydaktycznym niezależnie od miejsca ich aktualnego pobytu.

SD BioPlanet organizuje również obowiązkowe wyjazdy integracyjno-szkoleniowe o charakterze terenowym (szkoły letnia i zimowa), które pełnią ważną funkcję w budowaniu relacji w środowisku doktoranckim, rozwijaniu kompetencji miękkich, pracy zespołowej oraz zdolności organizacyjnych. Te formy aktywności są bardzo wysoko oceniane przez doktorantów.

Uzupełnieniem działań rozwojowych są cykliczne spotkania seminaryjne, podczas których doktoranci mają możliwość regularnego trenowania wystąpień publicznych, prezentowania wyników własnych badań, a także omawiania aktualnych i inspirujących prac naukowych. Działania te skutecznie przygotowują doktorantów do aktywnego udziału w życiu naukowym.

Aktywność naukowa doktorantów znajduje swoje odzwierciedlenie w ich sukcesach na arenie międzynarodowej, w tym w zdobywanych nagrodach na konferencjach naukowych, co świadczy o właściwym przygotowaniu młodych naukowców do funkcjonowania w środowisku akademickim.

Jednocześnie w działalności SD BioPlanet KO dostrzega istotne wyzwania wymagające dalszych działań doskonalących. Należą do nich bardzo wysoki odsetek rezygnacji z kształcenia doktoranckiego, jak również znacząca liczba doktorantów, którzy decydują się na przedłużenie okresu realizacji rozprawy doktorskiej. Zjawiska te mogą wskazywać na niedostateczne mechanizmy systemowego wsparcia w kluczowych momentach kształcenia, jak również na potrzebę intensyfikacji działań motywacyjnych oraz monitorujących postępy doktorantów.

Podsumowując, SD BioPlanet realizuje kształcenie doktorantów na dobrym poziomie, oferując bogaty wachlarz form wsparcia dydaktycznego i rozwoju kompetencji naukowych oraz

miękkich.

V. OPINIA KOŃCOWA I REKOMENDACJE

Opinia końcowa

Szkoła Doktorska (SD) BioPlanet z siedzibą w Muzeum i Instytucie Zoologii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie prowadzi kształcenie w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych, w dwóch dyscyplinach: nauki biologiczne oraz nauki o Ziemi i środowisku. Kształcenie realizowane jest w oparciu o Ramowy Program Kształcenia (RPK) oraz Indywidualny Plan Badawczy (IPB). SD funkcjonuje na podstawie Regulaminu zgodnego z ustawą Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce (PSWiN) oraz ustawą o Polskiej Akademii Nauk. Na czele SD stoi Kierownik, natomiast nadzór nad procesem kształcenia sprawują Rada Szkoły oraz Rady Naukowe poszczególnych instytutów wchodzących w skład SD. Ponadto, w każdym z Instytutów powołano Koordynatora. Zakres obowiązków Kierownika, Koordynatorów oraz Rad Naukowych został określony w Regulaminie SD. W SD funkcjonują również Rada Szkoły oraz Samorząd Doktorantów. Rekrutacja do SD odbywa się w drodze konkursu. Poszczególne instytuty prowadzą rekrutację indywidualnie w ramach reprezentowanych dyscyplin. RPK ma charakter autorski i obejmuje zajęcia obligatoryjne i fakultatywne; nie zawiera jednak formalnie wyodrębnionego i opisanego komponentu badawczego. SD musi stworzyć sformalizowany system weryfikacji efektów uczenia i ewaluacji jakości kształcenia zgodnie z rozporządzeniem MNiSW. IPB jest zgodny z wymogami ustawy PSWiN. Proces kształcenia w SD ma charakter interdyscyplinarny, jest umiędzynarodowiony oraz dostosowany do zróżnicowanych potrzeb doktorantów. Program kształcenia nie jest okresowo i formalnie doskonały. Aktywność naukowa oraz dorobek kadry naukowej są oceniane wysoko i są adekwatne do zakresu prowadzonego kształcenia. Sposób wyznaczania promotora jest uregulowany i zgodny z ustawą PSWiN. Terminowość przygotowania IPB oraz przeprowadzenia oceny śródkresowej jest zgodna z ustawą PSWiN. Skład i kompetencje komisji przeprowadzających ocenę śródkresową spełniają wymagania ustawowe i są adekwatne do realizowanego procesu kształcenia. Kryteria oceny śródkresowej są dostosowane do oceny postępów realizacji IPB. Jednocześnie brak jest sformalizowanych procedur regulujących przebieg oceny śródkresowej oraz oceny IPB. Opieka promotorska sprawowana jest poprzez promotora lub promotora i promotora pomocniczego. W wielu przypadkach promotor pomocniczy jest zatrudniony w zagranicznym ośrodku naukowym. Doktoranci aktywnie uczestniczą w podejmowaniu decyzji dotyczących funkcjonowania SD, m.in. poprzez działalność Samorządu Doktorantów.

Mocne strony

- Kształcenia w SD prowadzone jest w języku angielskim
- Wysoki potencjał kadrowy i naukowy
- Duża aktywność kadry naukowej w pozyskiwaniu projektów finansowanych ze środków zewnętrznych
- Przejrzysty, otwarty i sformalizowany proces rekrutacji do SD
- Obowiązkowa i rozbudowana praca indywidualna doktoranta z promotorem w ramach Pracowni specjalistycznej
- Umiędzynarodowienie kształcenia i badań
- Wysoki odsetek zagranicznych doktorantów
- Doktoranci wykazują dużą mobilność naukową
- Dobra współpraca pomiędzy Samorządem Doktorantów a władzami SD

Słabe strony

- Brak sformalizowanego systemu weryfikacji efektów uczenia oraz ewaluacji jakości kształcenia
- Brak sformalizowanych procedur rozwiązywania konfliktów na linii promotor- doktorant
- Brak sformalizowanych procedur oceny IPB oraz oceny śródkresowej
- Brak obowiązkowej i systematycznej oceny jakości całej kadry naukowej oraz zajęć ujętych w RPK
- Brak ujednoczonych kodeksów oraz zasad dobrych praktyk obowiązujących w całej SD
- Niskiej jakości strona internetowa oraz niewystarczające zaangażowanie w media społecznościowe skutkujące ograniczoną rozpoznawalnością SD

Zagrożenia

- Wysoki odsetek rezygnacji z kształcenia w SD

Rekomendacje według kryteriów

K1_1. Opracowanie ujednoczonego zestawu efektów uczenia się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. oraz włączenie go do RPK.

K1_2. Niezwłoczne wdrożenie systemu weryfikacji efektów uczenia się oraz ewaluacji jakości kształcenia, najpóźniej od roku akademickiego 2026/2027.

K1_3. Opracowanie i wdrożenie sformalizowanej procedury oceny IPB.

K2_1. Wprowadzenie systemu dokumentowania realizacji zajęć oraz dokumentowania uczestnictwa doktorantów w zajęciach (np. listy obecności).

K3_1. Wprowadzenie obowiązkowej i systematycznej oceny jakości całej kadry naukowej oraz zajęć ujętych w RPK.

K3_2. Wprowadzenie obowiązku dokumentowania współpracy promotor-doktorant w postaci raportów rocznych.

K3_3. Wprowadzenie przejrzystych procedur hospitacji zajęć.

K4_1. Wdrożenie działań doskonalących w zakresie systematycznej aktualizacji regulaminu, dywersyfikacji źródeł naboru do poszczególnych dyscyplin oraz doprecyzowania procedur rozstrzygnięcia sytuacji spornych.

K5_1. Przygotowanie jednolitego dla całej SD BioPlanet dokumentu „Procedura rozwiązywania konfliktów i zmiany promotora” oraz wprowadzeni funkcji rzecznika praw doktoranta.

K5_2. Stworzenie systemowego wsparcia dla doktorantów ze szczególnymi potrzebami (opis i wdrożenie procedur dostępności, wskazanie osób odpowiedzialnych, dostosowanie infrastruktury, program wsparcia doktorantów-rodziców).

K6_1. Stworzenie formalnej procedury odwoławczej do wyniku oceny śródkresowej i włączenie jej do Regulaminu SD.

K6_2. Stworzenie sformalizowanych procedur zapewnienia bezstronności podczas oceny śródkresowej i zgłaszania zastrzeżeń; weryfikacji kompetencji członków komisji ds. oceny śródkresowej; udostępniania doktorantom zasad i kryteriów oceny śródkresowej.

K7_1. Podjęcie działań na rzecz systemowego wspierania doktorantów w udziale w konferencjach międzynarodowych i mobilności naukowej poprzez sformalizowane struktury, procedury i finansowanie, w tym identyfikację instytucji goszczących oraz wsparcie w pozyskiwaniu finansowania instytucjonalnego i indywidualnego.

VI. OCENA I UZASADNIENIE

Ocena końcowa:
pozytywna

Uzasadnienie:

Po zakończeniu ewaluacji jakości kształcenia w SD BioPlanet Komisja Oceniająca rekomenduje przyznanie oceny pozytywnej oraz przeprowadzenie ponownej ewaluacji po upływie 2 lat, zgodnie z art. 259, pkt. 2 ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce z dnia 20 lipca 2018 r. (Dz. U. z 2024 r. poz.1571 z późn. zm.).

Decyzja o przyznaniu oceny pozytywnej została podjęta pomimo zidentyfikowanych uchybień o charakterze systemowym, w szczególności w zakresie formalizacji procesów zapewniania jakości kształcenia, oceny IPB i oceny śródkresowej, a także braku ujednoczonych kodeksów i zasad dobrych praktyk. Jednocześnie Komisja Oceniająca uwzględniła wysoki potencjał naukowy i kadrowy SD, znaczący stopień umiędzynarodowienia kształcenia, wysoką aktywność naukową kadry i doktorantów oraz realne możliwości wdrożenia działań naprawczych wskazanych w rekomendacjach.

System Ewaluacji Szkół Doktorskich jest finansowany
ze środków Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

KEN

2023-2027

Minister Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

OŚRODEK
PRZETWARZANIA
INFORMACJI
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY